

Umowy o współdziałanie

APKC Katowice 13.X.2017

Dr hab. Jan Lic, prof. UEK

Katedra Prawa Cywilnego i Gospodarczego, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Spółka cywilna w kodeksie zobowiązań

- Projekt główny: E. Till i R. Longchamps de Berier, wzorowany na BGB i OR
- Kontrprojekt: H. Konica, wzorowany na CC, uwzględniał też przepisy o spółce zawarte we francusko-włoskim projekcie Kodeksu zobowiązań z 1927 r. i w rosyjskim projekcie prawa o zobowiązaniach z 2013 r.

Cel, forma, wkłady, majątek

- art. 546/860 - cel spółki i forma umowy:
- art. 547 § 1/861 § 2 - domniemanie równości wkładów
- art. 547 § 2/861 § 1 i 862 - wkłady – w KZ dozwolenie używania rzeczy lub praw, **wykonywanie pracy**
- art. 547 § 3 - domniemanie, że rzeczy są wniesione na własność
- art. 548 - rzeczy i prawa, wniesione jako wkład, a także nabyte w czasie jej istnienia, stanowią **majątek spółki**.
- art. 549/863 § 2 - zakaz domagania się podziału majątku spółki (w KC majątku wspólnego)

Zmiana umowy, prowadzenie spraw spółki

- art. 551 § 1 zgoda wszystkich na zmianę umowy spółki
- art. 551 § 2 nieważność umownego zastrzeżenia, że istotna zmiana może nastąpić bez zgody wszystkich (ic)
- art. 552/865 - regulacja prowadzenia spraw spółki
- art. 553 – uchwały wspólników zapadają jednomyślnie
- art. 554 – możliwość prowadzenia spraw spółki przez jednego lub kilku wspólników (zarząd *de facto*)
- art. 555 – do pss stosowanie przepisów o zleceniu i o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia

Prowadzenie spraw spółki cd.

- art. 556 – roczne sprawozdania (rachunki) i brak wynagrodzenia wspólnika za pss
- art. 557 – powierzenie pss osobom trzecim, nawet z wyłączeniem wspólników oraz odwołanie z ważnych powodów tego upoważnienia uchwałą lub sądownie
- art. 558 – powierzenie pss jednemu lub niektórym i wspólnikom i odwołanie tego upoważnienia z ważnych powodów uchwałą lub sądownie.

Stosunki wewnętrzne cd.

- art. 559/862 - odpowiednie stosowanie przepisów o rękojmi przy sprzedaży lub o najmie
- art. 560 - nie ma obowiązku podwyższania wkładu ani jego uzupełniania
- art. 561 - zakaz potrącania przez wspólnika szkód wyrządzonych przez niego i korzyści jakie przysporzył spółce.
- art. 562 – obowiązek powstrzymania się od wszelkiej działalności sprzecznej z interesem spółki.
- art. 563 § 1 i 2/ 867 – udział w zyskach i w stratach

Stosunki wewnętrzne cd.

- art. 563 § 3 – wspólnik wnoszący pracę nie uczestniczy w stratach (ius. disp.)
- art. 563 § 4/867 § 2 – stosunek w zysku = stosunkowi w stratach (ius disp.)
- art. 564/868 – chwila podziału i wypłaty zysków
- art. 565 § 1/863 § 1 – zakaz rozporządzania udziałem a w KZ wymienienie jakimi prawami może rozporządzać
- art. 565 § 2 – wspólnik wspólnika lub nabywca jego praw nie stają się wspólnikiem spółki

Stosunki zewnętrzne

- art. 566/866 – domniemanie prawa do reprezentowania w zakresie pss
- art. 567/864 – odpowiedzialność majątkiem spółki bez ograniczenia a osobistym solidarna
- art. 568 – subsydiarność odpowiedzialności wspólnika, jeżeli wierzyciel może zaspokoić się przez potrącenie
- art. 569 § 1 – zakaz żądania od dłużnika spółki zapłaty części wierzytelności wspólnikowi
- art. 569 § 2 – zakaz potrącania przez dłużnika jego długu wobec spółki z jego wierzytelnością przeciwko wspólnikowi

Ustąpienie wspólnika ze spółki

- art. 570/869/870 – wypowiedzenie udziału, ponadto w KZ: śmierć, upadłość, utrata lub ograniczenie zdolności do czynności prawnych, wyłączenie ze spółki, wypowiedzenie udziału przez osobistego wierzyciela
- art. 571/872 – wejście do spółki spadkobierców z mocy umowy spółki
- art. 572 § 1 i 2/ art. 869 § 1 i 2 – wystąpienie wspólnika ze spółki zawartej na czas oznaczony i nieoznaczony
- art. 572 § 3 – sposób zawiadomienia o wystąpieniu

Wyłączenie wspólnika i rozliczenia z nim

- art. 573 – wyłączenie z ważnych powodów (uchwałą)
- art. 574 § 1 – prawo zajęcia przez wierzyciela tylko tych praw, którymi wspólnik może rozporządzać
- art. 574 § 2/ 870 – wypowiedzenie udziału wspólnika przez jego wierzyciela osobistego
- art. 575 § 1 i 2/871 – rozliczenie z występującym
- art. 575 § 2 – zwrot rzeczy oddanych do używania
- art. 575 § 3 – obowiązek uzupełnienia udziału biernego
- art. 575 § 4 i 5 – udział w zyskach i stratach ze spraw niezakończonych, zakaz pss, prawo kontroli

Rozwiązanie i likwidacja spółki

- art. 576 – przyczyny rozwiązania
- art. 577/873 – milczące przedłużenie spółki
- art. 578/874 §1 – rozwiązania spółki przez sąd.
- art. 579 – względne obowiązywanie przepisów o likwidacji (w 875 § 1)
- art. 580 – do ukończenia likwidacji spółka istnieje
- art. 581 – prawo pss wygasa z chwilą rozwiązania
- art. 582 – l. prowadzą wspólnicy, spadkobiercy, zarządca
- art. 583 – wyznaczenie likwidatora lub likwidatorów

Likwidacja spółki cd.

- art. 584 – odwołanie likwidatora jednomyślną uchwałą
- art. 585 – odwołanie likwidatora przez sąd
- art. 586 § 1 – cel likwidacji, nowe sprawy. Sumy potrzebne do spłaty długów niewymagalnych i spornych składa się do depozytu sądowego.
- art. 586 § 2 – uchwały likwidatorów większością głosów
- art. 587 – domniemanie reprezent. przez likwidatorów.
- art. 588 § 1 i 2/875 § 2 – spłata długów i zwrot wkładów
- art. 588 § 2 zwrot rzeczy oddanych do używania

Likwidacja spółki cd.

- art. 589/ 875 § 3 podział nadwyżki wg udziału w zyskach
- art. 590 – zakaz (ius. cog.) spłaty udziałów poniżej ich wartości
- art. 591 – podział niedoboru w stosunku do udziału w stratach a w razie niewypłacalności jednego ze wspólników w tym samym stosunku spłacają go pozostali

Konsorcjum zamawiających w zamówieniach publicznych

- Art. 16. 1. - wspólne udzielenie zamówienia, **wyznaczenie jednego zamawiającego** upoważnionego do przeprowadzenia postępowania i udzielenia zamówienia **w ich imieniu i na ich rzecz** wszystkich
- 6. **Wszyscy odpowiadają** za wypełnienie obowiązków wynikających z ustawy jeżeli postępowanie było prowadzone **w ich imieniu i na ich rzecz**
- 7. **Każdy odpowiada** za wypełnienie swoich obowiązków wynikających z ustawy w zakresie części postępowania, które prowadzi **w swoim imieniu i na swoją rzecz.**

Konsorcjum wykonawców w zamówieniach publicznych

- Art. 23. 1. Wykonawcy mogą **wspólnie** ubiegać się o udzielenie zamówienia.
- 2. wykonawcy **ustanawiają pełnomocnika** do reprezentowania ich w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub o zawarcie umowy.
- Art. 141. Wykonawcy, o których mowa w art. 23 ust. 1, ponoszą **solidarną odpowiedzialność** za wykonanie umowy i wniesienie zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

Konsorcjum bankowe (kredytowe)

- Art. 73. 1. Banki w celu **wspólnego udzielenia kredytu** mogą zawrzeć umowę o utworzeniu konsorcjum bankowego.
- 2. W umowie, o której mowa w ust. 1, banki ustalają **warunki** udzielenia kredytu i jego zabezpieczenia oraz wyznaczają **bank umocowany** do zawarcia umowy kredytu.
- 3. Banki, o których mowa w ust. 1, ponoszą **ryzyko** związane z udzielonym kredytem **proporcjonalnie** do wysokości wniesionych środków finansowych do wspólnie udzielonego kredytu.

Konsorcjum banków spółdzielczych

Art. 24 1. Banki zrzeszające... mogą, w celu zapewnienia jednolitości działania, zawrzeć **umowę o współdziałaniu**, z uwzględnieniem ust. 2-5.

2. Prezesi zarządów banków, o których mowa w ust. 1, **tworzą radę**.

3. **Rada**, o której mowa w ust. 2:

1) określa w szczególności zasady:

d) realizowania **wspólnych przedsięwzięć** gospodarczych,

e) podejmowania innych wzajemnie **uzgodnionych działań**;

2) upoważnia jeden z banków do:

a) **reprezentowania zrzeszonych** banków,

b) **kontroli realizacji jej uchwał**,

c) **wypowiedzenia umowy** z bankami, o której mowa w ust. 1, które nie realizują uchwał rady.

Konsorcjum banków spółdzielczych cd.

4. Szczegółowy **zakres kompetencji rady**, o której mowa w ust. 2, jej tryb działania oraz sposób wykonywania jej uchwał **określa umowa**.

5. Po zawarciu umowy, o której mowa w ust. 1, banki zrzeszające wraz ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi mogą stosować **jednolitą nazwę i znak firmowy** dla utworzonych przez siebie zrzeszeń.

Konsorcjum w publicznym obrocie instrumentami finansowymi

- Ustawa o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych z 2005 r.
- Art. 14. 1. **Subemitentem inwestycyjnym** mogą być wyłącznie: firma inwestycyjna, fundusz inwestycyjny, otwarty fundusz emerytalny, bank, zakład ubezpieczeń, lub **konsorcjum tych podmiotów**. W przypadku konsorcjum za subemitenta inwestycyjnego uważa się również **każdy podmiot** wchodzący w skład konsorcjum.

Konsorcjum w umowach offsetowych

- Ustawa o niektórych umowach... o podstawowym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa z 2014 r.
- Art. 2 [Określenia ustawowe]
 - 3) zagraniczny dostawca - ... w tym **konsorcjum**,
- Art. 24 1. Podmioty wchodzące w skład konsorcjum, ponoszą **solidarną odpowiedzialność** za należyte wykonanie zobowiązań offsetowych.
- 2. Podmioty wchodzące w skład konsorcjum wyznaczają spośród siebie podmiot upoważniony do ich **reprezentowania (lidera konsorcjum)**.

Konsorcja naukowe

- Ustawa o zasadach finansowania nauki z 2010 r.
- Art. 2 Użyte w ustawie określenia oznaczają:
- 12) **konsorcjum naukowe - grupę jednostek organizacyjnych**, w której skład wchodzi co najmniej jedna **jednostka naukowa** oraz co najmniej **jeden przedsiębiorca**, albo co najmniej **dwie jednostki naukowe**, podejmującą na podstawie umowy **wspólne przedsięwzięcie** obejmujące badania naukowe, prace rozwojowe lub inwestycje służące potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych;

Konsorcja naukowe cd.

Art. 4a. ust. 5. W przypadku wniosku składanego przez **konsorcjum naukowe**, do wniosku dołącza się kopię **umowy o utworzeniu konsorcjum naukowego** wraz ze wskazaniem jednostki naukowej pełniącej **funkcję koordynatora** tego **podmiotu (?)**.

Art. 9. Minister przyznaje środki finansowe na naukę:
....oraz jednostkom naukowym reprezentującym podmioty,
o których mowa w art. 2 pkt 12 (**konsorcja**)

Art. 10 Z wnioskami o przyznanie środków finansowych na realizację zadań mogą występować:

2) **konsorcja naukowe**;

Spółka cicha – pojęcie i pss

- Art. 682 § 1. Kto jako **spółnik** uczestniczy wkładem w przedsiębiorstwie **kupca**, prowadzonym przez tegoż w imieniu własnym, jest **spólnikiem cichym**. (ic)
§ 2. **Spółnik cichy** nie odpowiada wobec wierzycieli za zobowiązania **kupca**.(ic)
- Art. 683. Do prowadzenia spraw przedsiębiorstwa uprawniony i obowiązany jest jedynie kupiec

Udział w zyskach i w stratach

- Art. 684 § 1. **Spółnik** cichy uczestniczy w zysku i stratach w stosunku odpowiadającym **słuszności**.
§ 2. W stratach uczestniczy do wysokości umówionego wkładu.
§ 3. Umowa spółki może zwolnić **spółnika cichego** od udziału w stratach.
- Art. 685 § 1. Z końcem roku obrotowego obowiązany jest **kupiec** obliczyć udział **spółnika cichego** w zyskach i stratach i wypłacić mu należny zysk.
- § 2. Jeżeli jednak wkład doznał wskutek strat uszczuplenia, obraca się zysk na jego uzupełnienie.(ic)

Prawo kontroli, spadkobiercy

- Art. 686 § 1. **Spólnik cichy** ma prawo domagać się odpisu rocznego bilansu oraz przeglądać księgi i dokumenty celem sprawdzenia jego rzetelności (ic)
- § 2. zarządzenie o udzieleniu bilansu oraz o dostępie do ksiąg i dokumentów przez sąd **grodzki** (ic)
- § 3. umowa nie może wyłączyć ani ograniczyć tych praw
- Art. 687. Spadkobiercy **spólnika cichego** powinni wskazać **kupcowi** jedną osobę do wykonywania praw zmarłego **wspólnika**.

Rozwiązanie spółki

- Art. 688. Rozwiązanie spółki cichej powodują:
 1. przyczyny przewidziane w umowie spółki
 2. zgoda wspólników
 3. zwinięcie lub zbycie przedsiębiorstwa
 4. ogłoszenie upadłości któregośkolwiek wspólnika
 5. śmierć kupca
 6. wypowiedzenie
 7. wyrok sądowy
- Art. 689. Rozwiązanie spółki z powodu zwinięcia lub zbycia przedsiębiorstwa nie narusza praw spółnika cichego do żądania odszkodowania (ic)

Wypowiedzenie

- Art. 690 § 1 Spółkę, zawartą na czas nieoznaczony, może spółnik wypowiedzieć na sześć miesięcy przed końcem roku obrotowego.
- § 2 Spółkę zawartą na czas życia spółnika uważa się za zawartą na czas nieoznaczony
- Art. 691 [wypowiedzenie umowy spółki, nawet zawartej na czas oznaczony przez wierzyciela w razie bezskutecznej egzekucji z ruchomości] (ic)

Rozwiązanie spółki przez sąd.

Skutki rozwiązania

- Art. 692 § 1. Każdy **spółnik** może żądać z ważnych powodów rozwiązania spółki wyrokiem sądowym. (ic)
- § 2. Przeciwnie postanowienie umowne jest nieważne.
- Art. 693 § 1. [rozliczenie na podst. osobnego bilansu]
- § 2. [**szczegółowe oznaczenie dnia bilansowego**]
- § 3. **Spółnik cichy** lub jego spadkobiercy [uczestniczą w zysku i stratach ze spraw jeszcze niezakończonych; mogą żądać wyjaśnień, rachunków] (ic) i podziału zysku i strat z końcem każdego roku obrotowego (id).

Skutki upadłości kupca

- Art. 694 § 1. W upadłości kupca może cichy spółnik zgłosić do masy roszczenie swoje z tytułu nadwyżki wpłaconego wkładu ponad swój udział w stratach.
- § 2. Jeżeli wkład nie był w całości wpłacony, spółnik cichy obowiązany jest do jego wpłacenia jedynie o tyle, o ile to jest potrzebne do pokrycia przypadającego nań udziału w stratach.
- W projekcie regulacja odwrotna (ic)

Upadłość a brak wkładu

- Art. 695. § 1. Jeżeli spółnik cichy na podstawie umowy, zawartej z kupcem w ciągu ostatniego roku przed ogłoszeniem upadłości, zwolniony został od obowiązku wpłacenia wkładu w całości lub w części albo od przypadającego nań udziału w stratach lub też otrzymał zwrot wkładu w całości lub w części, wówczas zarządca masy może żądać uznania czynności tych za bezskuteczne, choćby nastąpiły one równocześnie z rozwiązaniem spółki, chyba że przyczyna upadłości nastąpiła już po dokonanym zwrocie lub zwolnieniu. (ic)
- § 2. Przepis ten nie narusza dalej idących przepisów o zaskarżaniu czynności prawnych.

Kierunki koniecznych zmian

- Wyodrębnienie umów o współdziałanie, w których realizowane jest dążenie do osiągnięcia **celu gospodarczego poprzez wspólne działania lub nakłady**.
- Przyjęcie modelu **ograniczonej regulacji sp. cyw. na wzór aktualnej**, a odmiennej od szczegółowej i bardzo rozbudowanej regulacji w KZ.
- Dokonanie **koniecznych uzupełnień regulacji sp. cyw.** wynikających z wątpliwości zgłaszanych w doktrynie i rozbieżności w orzecznictwie.

Kierunki koniecznych zmian cd.

- Stworzenie regulacji **spółki gospodarczej** jako spółki cywilnej prowadzącej działalność gospodarczą, wyposażoną w **zdolność prawną** i status **przedsiębiorcy**.
- Stworzenie jednolitej regulacji **umowy konsorcjum**.
- **Przywrócenie regulacji spółki cichej** jako regulacji **umowy cichego udziału** na wzór przepisów KH – z koniecznymi zmianami w zw. z odejściem od nazwy „spółka cicha”.

Koncepcja regulacji szerokiego spectrum umów o współdziałanie

■ Rodzaje współdziałania:

- tworzenie wspólnych przedsiębiorców albo innych struktur organizacyjnych (**holdingów, koncernów**),
- prowadzenie **wspólnych przedsięwzięć**,
- **wymiana świadczeń**,
- **podział sfer działalności**,
- **uzgadnianie i synchronizacja działań**,
- **uzgadnianie cen lub warunków umów**,
- **wymiana informacji handlowych**.

Prawna organizacja współdziałania

- Umowy koncernowe (**koncerny poziome, holdingi**)
- Umowa spółki cywilnej, umowa konsorcjum, umowa cichego udziału (**wspólne przedsięwzięcia**)
- Umowy kooperacji przemysłowej (**wymiana świadczeń**)
- Porozumienia koordynacyjne (**podział sfer działalności, uzgadnianie i synchronizacja działań, uzgadnianie cen i warunków umów, wymiana informacji handlowych**)

Umowy koncernowe

- W żadnym państwie nie zdecydowano się na przyjęcie ogólnej ustawy regulującej **kompleksowo** zjawisko koncernu w odniesieniu do wszystkich dziedzin prawa
- Pełną regulację **w prawie spółek** mają Niemcy, Portugalia, Chorwacja, Słowenia, Węgry, Macedonia, Albania, Czechy
- W Polsce **ograniczona** (szczętkowa) regulacja w art. 7 KSH
- Postulat pełnej regulacji **w KSH** lub odstąpienia od regulacji

Umowy o prowadzenie wspólnych przedsięwzięć

- umowa spółki cywilnej zwykłej
- umowa spółki gospodarczej
- umowa konsorcjum
- umowa cichego udziału

Umowy kooperacji przemysłowej - dostawy elementów kooperacyjnych

- Kooperant czynny zobowiązuje się do wyprodukowania i okresowego **dostarczania elementów kooperacyjnych** zamówionych przez kooperanta biernego a ten zobowiązuje się do uprzednich świadczeń warunkujących produkcję kooperanta czynnego oraz **zapłaty ceny**.

Umowa kooperacji przemysłowej - koprodukcji

- Przez umowę o koprodukcję dwóch lub więcej kooperantów zobowiązuje się do **wspólnej produkcji** określonych elementów kooperacyjnych lub wyrobu finalnego i do wzajemnej pomocy w tej produkcji oraz **wzajemnych dostaw** wyprodukowanych wyrobów.

Charakter prawny umów kooperacji przemysłowej

- Kooperacja przemysłowa jest zawsze związana z **wymianą świadczeń**
- Element świadczenia decyduje o tym, że należą one do umów **pokrewnych umowie dostawy** lub umowie zamiany (umowy kompensacyjne)
- **Nie są to umowy o współdziałanie**
- Umowa ramowa nie zawierająca elementów świadczenia jest **porozumieniem** nie mającym cech umowy rodzącej skutki obligacyjne.

Porozumienia koordynacyjne

- **Przedmiot** - podział sfer działalności, uzgadnianie i synchronizacja działań, uzgadnianie cen i warunków umów, wymiana informacji handlowych.
- **Charakter prawny**- są to **porozumienia** nie mające cech umowy cywilnoprawnej. Gwarancją wykonania uzgodnionych postanowień jest **wspólny interes** prawny a nie sankcje cywilnoprawne.

Koncepcja ograniczonej regulacji

- Nazwa: **umowy o współdziałanie** (*sensu stricto*) lub **o wspólne przedsięwzięcie**
- Zakres:
 - umowa spółki cywilnej zwykłej
 - umowa spółki gospodarczej
 - umowa konsorcjum
 - umowa cichego udziału

Spółka cywilna zwykła - cel

- Art. 860. § 1. Przez umowę spółki wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie **(we wspólnym imieniu???)** w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów.
- § 2. Umowa spółki powinna być stwierdzona pismem.
- **§ 3. Zmiana postanowień umowy spółki wymaga zgody wszystkich wspólników. Zastrzeżenie przeciwne jest nieważne.**

S.c.z. - wkłady

- Art. 861. § 1. Wkład wspólnika może polegać na wniesieniu do spółki własności lub innych praw albo na świadczeniu usług **lub pracy**.
- § 2. Domniemywa się, że wkłady wspólników mają jednakową wartość.

S.c.z. – stosowanie przepisów

- Art. 862. Jeżeli wspólnik zobowiązał się wnieść do spółki własność rzeczy, do wykonania tego zobowiązania, jak również do odpowiedzialności z tytułu rękojmi oraz do niebezpieczeństwa utraty lub uszkodzenia rzeczy stosuje się odpowiednio przepisy **o sprzedaży**. Jeżeli rzeczy mają być wniesione tylko do używania, stosuje się odpowiednio w powyższym zakresie przepisy **o najmie**. **Do wkładu polegającego na świadczeniu usług stosuje się odpowiednio przepisy umowy o usługi.**

S.c.z. – integralność majątku

- Art. 863. § 1. Wspólnik nie może rozporządzać **swoimi prawami do wspólnego** majątku wspólników ani **prawami do** poszczególnych składników tego majątku **bez zgody wszystkich wspólników**.
- § 2. W czasie trwania spółki wspólnik nie może domagać się podziału wspólnego majątku wspólników.
- § 3. W czasie trwania spółki wierzyciel wspólnika nie może żądać zaspokojenia z jego **praw do wspólnego** majątku wspólników ani z udziału w poszczególnych składnikach tego majątku.

S.c.z. – odpowiedzialność

- Art. 864. § 1 Za zobowiązania zaciągnięte **w związku z działalnością spółki** wspólnicy odpowiedzialni są solidarnie.
- **§ 2 Osoba przystępująca do spółki nie odpowiada majątkiem osobistym za zobowiązania powstałe przed dniem jej przystąpienia.**

S.c.z. – prowadzenie spraw

- Art. 865. § 1. Każdy wspólnik jest uprawniony i zobowiązany do prowadzenia spraw spółki.
- § 2. Każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników prowadzić sprawy, które nie przekraczają zakresu zwykłych czynności spółki. Jeżeli jednak przed zakończeniem takiej sprawy chociażby jeden z pozostałych wspólników sprzeciwi się jej prowadzeniu, potrzebna jest uchwała wspólników.

S.c.z. – prowadzenie spraw cd.

- § 3. Każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników wykonać czynność nagłą, której zaniechanie mogłoby narazić spółkę na niepowetowane straty.
- § 4. Umowa może przewidywać odmienne reguły, nie można jednak wyłączyć wspólnika od prowadzenia spraw spółki bez jego zgody.
- § 5. Z ważnych powodów każdy wspólnik może żądać wyłączenia przez sąd innego wspólnika od prawa prowadzenia spraw spółki.

S.c.z. - reprezentacja

- Art. 866. § 1. W braku odmiennej umowy lub uchwały wspólników każdy wspólnik jest umocowany do reprezentowania spółki w takich granicach, w jakich jest uprawniony do prowadzenia jej spraw. **Może też samodzielnie dochodzić wierzytelności wchodzącej w skład majątku wspólnego wspólników tej spółki.**
- § 2. **Zmiana zasad reprezentowania spółki jest bezskuteczna wobec osób trzecich, chyba że o niej wiedziały lub z łatwością mogły się o niej dowiedzieć.**
- § 3. **W razie działania bez umocowania lub z przekroczeniem jego granic stosuje się odpowiednio przepisy o pełnomocnictwie.**

S.c.z. – podział zysku

- Art. 867. § 1. Każdy wspólnik jest uprawniony do równego udziału w zyskach i w tym samym stosunku uczestniczy w stratach, bez względu na rodzaj i wartość wkładu. W umowie spółki można inaczej ustalić stosunek udziału wspólników w zyskach i stratach. Można nawet zwolnić niektórych wspólników od udziału w stratach. Natomiast nie można wyłączyć wspólnika od udziału w zyskach.
- § 2. Ustalony w umowie stosunek udziału wspólnika w zyskach odnosi się w razie wątpliwości także do udziału w stratach.

S.c.z. – podział zysku cd.

- Art. 868. § 1. Wspólnik może żądać podziału i wypłaty zysków z końcem każdego roku obrotowego.
- § 2. Jednakże gdy spółka została zawarta na czas krótszy lub dla realizacji jednego przedsięwzięcia, wspólnicy mogą żądać podziału i wypłaty zysków dopiero po rozwiązaniu spółki.
- § 3. Umowa spółki może przewidywać inne terminy rozliczenia zysków.

S.c.z. – wystąpienie ze spółki

- Art. 869. § 1. Jeżeli spółka została zawarta na czas nieoznaczony, każdy wspólnik może z niej wystąpić wypowiadając **swoje członkostwo** na trzy miesiące naprzód na koniec roku **obrotowego**.
- § 2. Jeżeli spółka została zawarta na czas oznaczony, wspólnik może wypowiedzieć **swoje członkostwo** na trzy miesiące naprzód na koniec roku obrotowego w wypadkach określonych w umowie.

S.c.z. – wystąpienie cd.

- § 3. Z ważnych powodów wspólnik może wypowiedzieć **swoje członkostwo** bez zachowania terminów wypowiedzenia, chociażby spółka była zawarta na czas oznaczony. Zastrzeżenie przeciwne jest nieważne.
- § 4. Jeżeli majątek wspólników spółki cywilnej obejmuje nieruchomość albo prawo wieczystego użytkowania, oświadczenie wspólnika o wypowiedzeniu członkostwa w spółce powinno być złożone na piśmie z podpisem notarialnie poświadczonym.

S.c.z. – wypowiedzenie przez wierzyciela

- Art. 870. § 1. Jeżeli w ciągu ostatnich sześciu miesięcy została przeprowadzona bezskuteczna egzekucja z ruchomości wspólnika, jego wierzyciel osobisty, który uzyskał zajęcie praw przysługujących wspólnikowi na wypadek wystąpienia ze spółki lub jej rozwiązania, może wypowiedzieć **jego członkostwo** w spółce na trzy miesiące naprzód, chociażby spółka była zawarta na czas oznaczony. Jeżeli umowa spółki przewiduje krótszy termin wypowiedzenia, wierzyciel może z tego terminu skorzystać.

S.c.z. – ustanie członkostwa cd.

- § 2. W przypadku ogłoszenia upadłości wspólnika ustaje jego członkostwo w spółce. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości stanowi podstawę do zmian wpisów w księdze wieczystej.
- § 3. W przypadku pozbawienia wspólnika zdolności do czynności prawnych ustaje jego członkostwo w spółce.

S.c.z. – skutki ustania członkostwa

- Art. 871 § 1. Wspólnikowi występującemu ze spółki zwraca się w naturze rzeczy, które wniósł do spółki do używania, oraz wypłaca się w pieniądzu [wartość jego wkładu oznaczoną w umowie spółki, a w braku takiego oznaczenia – wartość, którą wkład ten miał w chwili wniesienia. Nie ulega zwrotowi wartość wkładu polegającego na świadczeniu usług albo na używaniu przez spółkę rzeczy należących do wspólnika] **taką część wartości wspólnego majątku, jaka odpowiada stosunkowi, w którym występujący wspólnik uczestniczył w zyskach spółki.**

S.c.z. – skutki ustania członkostwa cd.

- § 2. Wspólnikowi występującemu ze spółki nie przysługuje roszczenie o zwrot wkładu w naturze lub zwrot jego wartości.
- § 3. Jeżeli jednak istniały ważne powody jego wystąpienia ze spółki może on domagać się zwrotu wartości wniesionego wkładu w takim zakresie w jakim ta wartość nie została pokryta przez wcześniej wypłacone wspólnikowi zyski i przypadającą na niego część wartości wspólnego majątku.

S.c.z. – skutki ustania członkostwa cd.

- § 4. Wspólnik występujący ze spółki uczestniczy w zyskach i stratach ze spraw jeszcze nie zakończonych. W tym celu może żądać wyjaśnień, rachunków i podziału zysków i strat z końcem każdego roku obrotowego.
- § 5. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio do spadkobierców zmarłego wspólnika.

S.c.z. - spadkobiercy

- Art. 872. Można zastrzec, że spadkobiercy wspólnika wejdą do spółki na jego miejsce. W takim wypadku powinni oni wskazać spółce jedną osobę, która będzie wykonywała ich prawa. Dopóki to nie nastąpi, pozostali wspólnicy mogą sami podejmować wszelkie czynności w zakresie prowadzenia spraw spółki i jej reprezentowania.

S.c.z. – przedłużenie spółki

- Art. 873. Jeżeli mimo istnienia przewidzianych w umowie powodów rozwiązania spółki trwa ona nadal za zgodą wszystkich wspólników, poczytuje się ją za przedłużoną na czas nieoznaczony.

S.c.z. – rozwiązanie spółki

- Art. 874. § 1. Z ważnych powodów każdy wspólnik może żądać rozwiązania spółki przez sąd.
- § 2. Spółka ulega rozwiązaniu z dniem ogłoszenia upadłości wspólnika.
- § 2 Jeżeli jednak ważny powód zachodzi po stronie jednego ze wspólników, sąd może na wniosek pozostałych wspólników orzec o wyłączeniu tego wspólnika ze spółki.
- § 3. Postanowienia umowne przeciwne w stosunku do § 1 i § 2 są nieważne.

S.c.z. – likwidacja spółki

- Art. 875¹. § 1. **Jeżeli umowa nie stanowi inaczej**, od chwili rozwiązania spółki stosuje się odpowiednio do wspólnego majątku wspólników przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem przepisów poniższych
- § 2. Z majątku pozostałego po zapłaceniu długów spółki zwraca się wspólnikom ich wkłady, stosując odpowiednio przepisy o zwrocie wkładów w razie wystąpienia wspólnika ze spółki.

S.c.z. – likwidacja spółki cd.

- § 2. Sumy potrzebne do spłaty długów niewymagalnych i spornych składa się do depozytu sądowego.
- § 3. Pozostałą nadwyżkę wspólnego majątku dzieli się między wspólników w takim stosunku, w jakim uczestniczyli w zyskach spółki.
- § 4. Jeżeli spółka została rozwiązana przez sąd, wspólnik który nie dał powodu do jej rozwiązania może domagać się zwrotu wartości swojego wkładu według przepisów o zwrocie wartości wkładu w razie wystąpienia wspólnika z ważnych powodów ze spółki.

Spółka gospodarcza posiadająca zdolność prawną – przesłanki konstrukcyjne

- Jednostka organizacyjna a nie zobowiązanie
- Jednostka organizacyjna nie może być zarazem stosunkiem prawnym
- Wspólnota prawna wyodrębniona majątkowo, organizacyjnie i tożsamościowo (możliwość identyfikacji) stanowi już obecnie substytut podmiotowości prawnej

Przesłanki prawnoporównawcze

- **Francja** – osobowość prawna spółki cywilnej
- **Niemcy** – zdolność prawna każdej spółki cywilnej zewnętrznej
- **USA** – Revised Uniform Partnership Act (RUPA) – podmiotowość prawna
- **Szkocja** – osobowość prawna *ordinary partnership*
- **Anglia i Walia** – połączone Komisje Prawne Anglii, Walii i Szkocji – projekt z 2003 r. nadania *ordinary partnership* osobowości prawnej
- **Holandia** – projekt z 2009 r. spółki publicznej nabywającej opcjonalnie (na życzenie) osobowość prawną
- **Włochy** – spółka zwykła – art. 2266 C.civ. – nabywa prawa i obow. wskutek czynności prawnych podejmowanych w jej imieniu

Przesłanki prawnoporównawcze

- **Hiszpania** – art. 1662 KC – dwa rodzaje spółek cyw. – wewnętrzna i zewnętrzna; ta druga ma podmiotowość prawną.
- **Portugalia** – art. 1 ust. 4 KH spółki cywilne w formie handlowej – mają podmiotowość prawną.
- **Belgia** – s.c. mogą prowadzić działalność gospodarczą a wspólnicy odpowiadają wówczas solidarnie
- **Szwajcaria** – kupiecka spółka prosta prowadzi działalność gospodarczą a wspólnicy odpowiadają solidarnie
- **Szwecja** – tylko spółka kooperacyjna, brak podmiotowości, odpowiedzialność solidarna
- **Rosja i Ukraina** - brak podmiotowości, odpowiedzialność solidarna

Przesłanki wynikające z prawa UE

- Takie pojęcia *acquis communautaire*, jak pojęcie **beneficjenta pomocy publicznej**, **przedsiębiorcy**, **działalności gospodarczej**, są definiowane inaczej niż w prawie polskim i obejmują też **spółkę cywilną jako podmiot**.
- W świetle art. 54 akapit 2 TFUE spółka cywilna jest uważana za spółkę **na równi ze spółkami handlowymi** i ma swobodę prowadzenia działalności na obszarze UE.
- W myśl prawa UE spółka cywilna ma prawo do **tworzenia EZIG** i uczestniczenia w nim.

Przesłanki z podmiotowości *de lege lata*

- Pojęcie **pracodawcy** zdefiniowane w art. 3 KP odnosi się także do spółki cywilnej. Dodatkowo, **art. 886 § 2 KPC** wprost określa spółkę cywilną jako pracodawcę.
- Zdolność sądowa s.c. w sprawach pracowniczych
- S.c. jest **płatnikiem składek** na ubezpieczenia społeczne
- S.c. w świetle ustawodawstwa UE **producentem rolnym**, jest też **przedsiębiorcą**, wpisywanym do Centralnego Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez ARR. NSA w uchw.(7) z 30.05.2012 uznał s.c. za producenta rolnego i w tym zakresie **jednostkę organizacyjną posiadającą zdolność prawną**.
- S.c. wpisywana do Krajowego Rejestru Urzędowego podmiotów gospodarki narodowej i otrzymuje numer REGON

Przesłanki z podmiotowości *de lege lata* cd.

- S.c. otrzymuje NIP, jest **podatnikiem** VAT, akcyzy, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego oraz **stroną postępowania** podatkowego.
- S.c. wg UR jest **podmiotem prawa bilansowego** (księgi rachunkowe są prowadzone dla s.c. – art. 11 ust. 1 u.r.)
- S.c. jest uznawana za **beneficjenta pomocy publicznej**
- S.c. jest **stroną postępowania celnego**
- S.c. jest **przedsiębiorcą** w licznych działach gospodarki: prawie morskim (armator), telekomunikacji (p), energetyce (p), turystyce (ot), górnictwie (r), farmaceutyce (r) i w ochronie mienia (p).
- S.c. stroną postępowania administracyjnego

Przesłanki z negatywnych skutków braku podmiotowości

- Problem dokonywania czynności prawnych z samym sobą
- Problem formy pisemnej umowy spółki zawartej między przedsiębiorcami
- Problem braku uwidocznienia w KRS lub CEIDG pomimo, że występuje pod nazwą (np. na fakturach).
- Rejestracja wspólników (w KRS i CEIDG) a nie spółki
- Nazwa a firma, nazwa spółki czy firmy wspólników?
- Problem siedziby w rozumieniu art. 41 KC.
- Problem braku możliwości ustanowienia prokury dla spółki
- Koncesje i zezwolenia dla wspólników, nie dla spółki

Przesłanki z negatywnych skutków braku podmiotowości cd.

- Problem niemożności otwarcia rachunku bankowego
- Brak zdolności wekslowej, ale jako pracodawca stosuje weksle gwarancyjne *in blanco* (remitentem wspólnicy a s.c. wierzycielem)
- Prawa własności intelektualnej może nabyć nie tylko twórca, lecz także pracodawca, a więc i s.c., ale nie ma zdolności prawnej
- Wspólnicy jako współtwórcy – współwłasność ułamkowa czy łączna
- UP rejestruje znaki towarowe i inne prawa ochronne wprost na s.c.
- S.c. ma prawo do oznaczenia geograficznego jako producent rolny
- Problem kwalifikacji do kategorii mikro- lub małego przedsiębiorcy
- Problem stosowania przepisów o kontroli przedsiębiorcy

Przesłanki z negatywnych skutków braku podmiotowości cd.

- Problem strony w postępowaniu przed Prezesem UOKiK
- Problem, czy s.c. może być uznana za wykonawcę zamówienia publicznego
- Problem kto dokonuje obrotu dewizowego – wspólnicy czy spółka
- Problem licencji transportowych – dla spółki, jednego czy wszystkich wspólników
- Problem, czy s.c. jest, czy nie jest podmiotem zbiorowym ponoszącym odpowiedzialność karną – nie jest (wyrok TK z 3.11.2004 r)

Spółka gospodarcza – cel, zdolność prawna

- Art. 1. § 1. Spółką gospodarczą jest spółka cywilna, która prowadzi działalność gospodarczą pod własną firmą.
- § 2. Spółka gospodarcza może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe oraz zaciągać zobowiązania.
- § 3. Spółka gospodarcza uzyskuje zdolność prawną z chwilą wpisania jej do właściwego rejestru lub ewidencji. Zasady dokonywania wpisu określają odrębne przepisy.
- Przepisy niniejsze nie naruszają przepisów o prowadzeniu działalności gospodarczej przez spółkę cywilną przedsiębiorców.

S.g. – skutki przekształcenia

- Art. 2. § 1. Jeżeli spółka gospodarcza powstaje z przekształcenia zawiązanej wcześniej spółki cywilnej, majątek wspólny wspólników ulega z mocy prawa przekształceniu w majątek spółki a spółka gospodarcza staje się podmiotem praw i obowiązków wspólników spółki cywilnej.

Skutki przekształcenia cd.

- § 2. Na spółkę przekształconą przechodzą w szczególności zezwolenia, koncesje oraz ulgi, które zostały przyznane wspólnikom przed jej przekształceniem, chyba że ustawa lub decyzja o udzieleniu zezwolenia, koncesji albo ulgi stanowi inaczej.
- § 3. Zezwolenia, koncesje oraz ulgi wygasają w razie wystąpienia lub wyłączenia ze spółki wszystkich wspólników, którym one były przyznane.
- § 4. Do wniosku o wpis do rejestru lub ewidencji wspólnicy spółki przekształcanej dołączają uchwałę o przekształceniu podpisaną przez wszystkich wspólników.

S.g. – stosowanie przepisów

- Art. 4. W sprawach nieuregulowanych do spółki gospodarczej stosuje się przepisy o spółce cywilnej, chyba że możliwe jest tylko odpowiednie ich stosowanie.

S.g. – forma umowy

- Art. 5 § 1. Umowa spółki gospodarczej powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności.
- § 2. Umowa może być zawarta również przy wykorzystaniu wzorca umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym.
- § 3. Do zawarcia umowy przy wykorzystaniu wzorca umowy stosuje się odpowiednio przepisy o zawarciu umowy spółki jawnej przy pomocy wzorca umowy.

S.g. – firma i prokura

- Art. 6. § 1. Firma spółki gospodarczej powinna zawierać nazwiska lub firmy (nazwy) wszystkich wspólników albo nazwisko albo firmę (nazwę) jednego albo kilku wspólników oraz dodatkowe oznaczenie „spółka gospodarcza”.
- § 2. Dopuszczalne jest używanie skrótu s.g.
- Art. 7. W spółce gospodarczej nie można ustanowić prokury.

S.g. – zakaz konkurencji

- Art. 8. § 1. Wspólnik obowiązany jest powstrzymać się od wszelkiej działalności sprzecznej z interesami spółki.
- § 2. Wspólnik nie może, bez wyraźnej lub domniemanej zgody pozostałych wspólników, zajmować się interesami konkurencyjnymi, w szczególności uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki jawnej, partner, komplementariusz lub członek organu spółki.

Umowa konsorcjum – cel, czas, forma

- Art. 1 § 1. Przez umowę konsorcjum uczestnicy zobowiązują się do współdziałania dla osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego.
- § 2. Umowa konsorcjum jest zawierana na czas niezbędny do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego lub oznaczony w inny sposób albo na czas nieoznaczony.
- § 3. Umowa konsorcjum powinna być stwierdzona pismem.

u.k. – treść umowy

- Art. 2. Umowa konsorcjum powinna w szczególności zawierać:
- 1) określenie celu gospodarczego wraz z przybliżonym terminem jego osiągnięcia, jeżeli umowa jest zawierana na czas oznaczony;
- 2) określenie źródeł finansowania działalności;
- 3) wyznaczenie lidera konsorcjum, a w razie potrzeby jednego lub więcej koordynatorów;
- 4) określenie praw i obowiązków uczestników konsorcjum, w szczególności podział zadań pomiędzy nimi;
- 5) zasady podziału zysków i pokrywania strat;
- 6) przyczyny rozwiązania konsorcjum.

u.k. – reprezentacja

- Art. 3. § 1. Realizując cele konsorcjum jego lider lub wskazany w umowie koordynator dokonują czynności prawnych w imieniu własnym, lecz na rachunek wszystkich uczestników.
- § 2. Umowa konsorcjum może przewidywać, że osoby te będą występować w imieniu wszystkich uczestników. W takim wypadku umowa konsorcjum stanowi udzielone im pełnomocnictwo do dokonywania czynności prawnych.

u.k. – reprezentacja cd.

- § 3. Umowa może stanowić, że na warunkach w niej określonych uczestnik będzie dokonywał czynności prawnych w imieniu własnym lecz na rachunek kilku lub wszystkich uczestników.
- § 4. W zakresie w jakim uczestnicy realizują przypisany im zakres zadań na własny koszt, dokonują czynności prawnych we własnym imieniu i na własny rachunek.

u.k. - współdziałanie

- Art. 4. § 1. Uczestnicy zobowiązują się do przekazywania sobie wszelkich informacji niezbędnych realizacji przyjętego celu gospodarczego.
- § 2. Uczestnicy są obowiązani do zachowania poufności co do wszelkich informacji związanych z zawarciem i wykonaniem umowy.
- § 3. Uczestnicy są obowiązani powstrzymać się od wszelkiej działalności sprzecznej z interesami konsorcjum, w tym w szczególności od działalności konkurencyjnej.

u.k. – podział zysków

- Art. 5. § 1. Zyski z działalności prowadzonej na rachunek wspólny są dzielone pomiędzy uczestników w proporcjach wynikających z umowy, a jeżeli umowa nie określa tych proporcji, to w proporcji do wartości i zakresu zadań jakie realizowali.
- § 2. Podział zysku uwzględnia koszty poniesione na realizację zadań związanych z celem konsorcjum.
- § 3. Straty powinny być przez pokryte przez uczestników w takim stosunku w jakim uczestniczyli w zyskach.

u.k. – podział zysków cd.

- § 4. Prawo i obowiązek rozliczenia zysków i strat spoczywa na tym uczestniku, który otrzymał zapłatę lub poniósł wydatki działając na rachunek uczestników zgodnie z umową.
- § 5. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, zyski z działalności konsorcjum są rozliczane nie później niż w ciągu jednego miesiąca po otrzymaniu zapłaty.
- § 6. Zyski pochodzące z działań prowadzonych na rachunek własny uczestnika nie podlegają podziałowi.

u.k. - odpowiedzialność

- Art. 6. § 1. Za zobowiązania zaciągnięte w związku z działalnością konsorcjum solidarnie odpowiadają ci uczestnicy, na rachunek których zostały one zaciągnięte.
- § 2. Za zobowiązania zaciągnięte przez uczestnika w związku z zadaniami jakie realizował samodzielnie odpowiada tylko ten uczestnik.

u.k. - wypowiedzenie

- Art. 7. § 1. Każdy z uczestników może wypowiedzieć swoje uczestnictwo w konsorcjum utworzonym na czas nieoznaczony najpóźniej na trzy miesiące naprzód na koniec miesiąca kalendarzowego.
- § 2. Jeżeli konsorcjum zostało utworzone na czas oznaczony lub czas potrzebny do osiągnięcia celu gospodarczego, uczestnik może wypowiedzieć swoje członkostwo na trzy miesiące naprzód na koniec miesiąca kalendarzowego w wypadkach określonych w umowie.

u.k. – wypowiedzenie cd.

- § 3. Z ważnych powodów uczestnik może wypowiedzieć swoje uczestnictwo bez zachowania terminów wypowiedzenia, chociażby konsorcjum było utworzone na czas oznaczony lub czas potrzebny do osiągnięcia celu gospodarczego. Zastrzeżenie przeciwne jest nieważne.
- § 4. Każdy uczestnik może domagać się naprawienia szkody jaką poniósł wskutek bezzasadnego wypowiedzenia uczestnictwa przez innego uczestnika.

u.k. – przedłużenie umowy

- Art. 8. Jeżeli mimo istnienia przewidzianych w umowie powodów rozwiązania konsorcjum trwa ono nadal za zgodą wszystkich uczestników, poczytuje się, że jest ono przedłużone na czas nieoznaczony.

u.k. – rozwiązanie konsorcjum

- Art. 9. § 1. Z ważnych powodów każdy uczestnik może żądać rozwiązania umowy konsorcjum przez sąd.
- § 2. Przeciwne postanowienie umowne jest nieważne.
- Art. 10. Po rozwiązaniu konsorcjum uczestnicy mają prawo do żądania ostatecznego podziału zysków i pokrycia strat.

Umowa cichego udziału – definicja

- Art. 1. Art. 682 § 1. Kto jako spółnik uczestniczy wkładem w przedsiębiorstwie kupca, prowadzonym przez tegoż w imieniu własnym, jest spółnikiem cichym.
- Art. 1. Przez umowę cichego udziału udziałowiec wnosi na czas oznaczony lub nieoznaczony wkład do przedsiębiorstwa prowadzonego przez przedsiębiorcę w imieniu własnym.

u.c.u. - wkłady

- Art. 2. § 1. Wkład udziałowca może polegać na wniesieniu środków pieniężnych, własności rzeczy lub innych praw majątkowych albo na świadczeniu usług lub pracy.
- § 2. Wartość wkładu powinna być oznaczona w umowie. Wkład o wartości nieoznaczonej uważa się za niewniesiony.

u.c.u. – udziałowcy, forma

- Art. 3. § 1. Przedsiębiorca może mieć więcej niż jednego udziałowca.
- § 2. Z każdym udziałowcem przedsiębiorca powinien zawrzeć odrębną umowę.
- Art. 4. Umowa cichego udziału powinna być stwierdzona pismem.

u.c.u. – zyski i straty

- Art. 5. § 1. Udziałowiec uczestniczy w zysku i w stratach w stosunku [odpowiadającym słuszności] wynikającym z umowy. Jeżeli umowa nie określa udziału w zysku, udziałowcowi przysługują odsetki od wartości wniesionego wkładu w wysokości równej odsetkom ustawowym za opóźnienie, natomiast w stratach uczestniczy w częściach równych z przedsiębiorcą z zastrzeżeniem § 2.
- § 2. W stratach udziałowiec uczestniczy do wysokości umówionego wkładu.
- § 3. Umowa cichego udziału może zwolnić udziałowca od udziału w stratach albo określać inny stosunek tego udziału. Umowa taka nie wywołuje skutków wobec wierzycieli przedsiębiorcy.

u.c.u. – wypłata zysku

- Art. 6. § 1. Z końcem roku obrotowego obowiązany jest kupiec obliczyć udział spółnika cichego w zyskach i stratach i wypłacić mu należny zysk.
- § 1. Udziałowiec może żądać wypłaty zysku z końcem każdego roku obrotowego, **chyba że w umowie przewidziano krótsze okresy rozliczeniowe.**
- § 2. Jeżeli wskutek poniesionej straty wkład udziałowca został uszczuplony, zysk przeznacza się w pierwszej kolejności na jego uzupełnienie. **Zastrzeżenie przeciwne jest nieważne.**

u.c.u. – prawo kontroli

- Art. 7. § 1. Udziałowiec ma prawo domagać się odpisu rocznego [bilansu] sprawozdania finansowego, żądać rachunków i wyjaśnień oraz przeglądać księgi i dokumenty celem sprawdzenia ich rzetelności.
- § 2. Na wniosek udziałowca [sąd grodzki] sąd właściwy dla spraw dotyczących rejestru przedsiębiorcy może z ważnych powodów zarządzić w każdym czasie udostępnienie mu [bilansu] sprawozdania finansowego lub złożenie innych wyjaśnień, jak również dopuścić go do przejrzenia ksiąg i dokumentów.
- § 3. Umowa nie może wyłączyć ani ograniczyć uprawnień udziałowca wynikających z powyższych przepisów .

u.c.u. - odpowiedzialność

- Art. 8. Udziałowiec nie odpowiada wobec wierzycieli za zobowiązania przedsiębiorcy majątkiem osobistym. Odpowiada jednak do wartości umówionego wkładu, nawet jeżeli jego udział w stratach został ograniczony lub zniesiony.

u.c.u. - spadkobiercy

- Art. 9. Spadkobiercy udziałowca powinni wskazać przedsiębiorcy jedną osobę do wykonywania praw zmarłego udziałowca, **chyba że umowa stanowi inaczej.**

u.c.u. – przyczyny rozwiązania

- Art. 10. Rozwiązanie umowy cichego udziału powodują:
 - 1) przyczyny, przewidziane w umowie;
 - 2) zgodne postanowienie przedsiębiorcy i udziałowca;
 - 3) likwidacja lub zbycie przedsiębiorstwa;
 - 4) ogłoszenie upadłości przedsiębiorcy lub udziałowca;
 - 5) śmierć przedsiębiorcy lub udziałowca;
 - 6) połączenie, podział lub przekształcenie przedsiębiorcy
 - 7) wypowiedzenie umowy;
 - 8) wyrok sądowy.

u.c.u. - rozwiązanie i wypowiedzenie

- Art. 11. W razie rozwiązania umowy z [powodu zwinięcia lub zbycia przedsiębiorstwa] **przyczyn zawinionych przez przedsiębiorcę** udziałowiec może żądać naprawienia poniesionej szkody.
- Art. 12. Umowę zawartą na czas nieoznaczony, strony mogą wypowiedzieć [sześć miesięcy przed końcem] **na trzy miesiące naprzód, na koniec** roku obrotowego.
- § 2 Spółkę zawartą na czas życia udziałowca uważa się za zawartą na czas nieoznaczony

u.c.u. – wypowiedzenie przez wierzyciela

- Art. 13. Jeżeli w ciągu ostatnich sześciu miesięcy została przeprowadzona bezskuteczna egzekucja z ruchomości udziałowca, jego wierzyciel osobisty, który [na podstawie prawomocnego tytułu egzekucyjnego] uzyskał zajęcie [roszczeń] **praw** przysługujących udziałowcowi na wypadek **wypowiedzenia umowy** lub jej rozwiązania, może wypowiedzieć jego udział na [sześć miesięcy przed końcem roku obrotowego] **trzy miesiące naprzód**, chociażby umowa była zawarta na czas oznaczony. Jeżeli umowa przewiduje krótszy termin wypowiedzenia, wierzyciel może z tego terminu skorzystać.

u.c.u. – rozwiązanie przez sąd

- Art. 14. § 1. Każdy udziałowiec może żądać z ważnych powodów rozwiązania umowy przez sąd.
- § 2. Przeciwne postanowienie umowne jest nieważne.

u.c.u. - likwidacja

- Art. 15. § 1. Po rozwiązaniu umowy przedsiębiorca powinien dokonać rozliczenia ze udziałowcem na podstawie osobnego bilansu i wypłacić mu jego należność w gotówce.
- § 2. jako dzień bilansowy przyjąć należy: w przypadkach wypowiedzenia – ostatni dzień roku obrotowego, w którym upłynął termin wypowiedzenia, w przypadku śmierci – dzień śmierci, w przypadku upadłości – dzień jej ogłoszenia, w przypadku zaś rozwiązania na podstawie wyroku – dzień doręczenia pozwu.
- § 2. Jako dzień bilansowy należy przyjąć dzień w którym zaszło zdarzenie powodujące rozwiązanie, a w przypadku rozwiązania na podstawie wyroku sądowego – dzień doręczenia pozwu.

u.c.u. – likwidacja cd.

- § 3. Udziałowiec lub jego spadkobiercy uczestniczą w zysku i stratach ze spraw jeszcze niezakończonych, mogą też żądać wyjaśnień, rachunków, oraz dostępu do ksiąg i dokumentów. Zastrzeżenie przeciwne jest nieważne.
- § 4. Prawo do podziału zysku i strat nabywa udziałowiec lub jego spadkobierca z końcem każdego roku obrotowego, chyba że umowa przewiduje krótsze okresy.

u.c.u. – skutki upadłości

- Art. 16. § 1. W razie ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy udziałowiec [może] **nie może** zgłosić do masy roszczenia z tytułu nadwyżki wpłaconego wkładu ponad swój udział w stratach.
- § 2. Jeżeli wkład nie był w całości wpłacony, udziałowiec obowiązany jest do jego wpłacenia, [jedynie o tyle, o ile to jest potrzebne do pokrycia przypadającego nań udziału w stratach] **nawet jeżeli jego udział w stratach był ograniczony lub zniesiony.**

u.c.u. – skutki upadłości cd.

- Art. 17. § 1. Jeżeli udziałowiec na podstawie umowy, zawartej z kupcem w ciągu ostatniego roku przed ogłoszeniem upadłości, zwolniony został od obowiązku wpłacenia wkładu w całości lub w części lub też otrzymał zwrot wkładu w całości lub w części, wówczas [zarządca masy] **syndyk** może żądać uznania tych czynności za bezskuteczne, choćby nastąpiły one równocześnie z rozwiązaniem umowy, chyba że przyczyna upadłości nastąpiła już po dokonanym zwrocie lub zwolnieniu.
- § 2. Przepis ten nie narusza dalej idących przepisów o zaskarżaniu czynności prawnych.

Koncepcja wąskiej regulacji

- a. Spółka cywilna
- b. Spółka cicha

- a. Spółka cywilna zwykła
- b. Spółka gospodarcza

- a. Spółka cywilna zwykła
- b. Spółka gospodarcza
- c. Konsorcjum

Spółka cywilna a spółka jawna

- Regulacja s.c. to 16 artykułów; regulacja sp. j. zawiera 64 artykuły + 4 artykuły regulujące ogólnie zagadnienia spółek osobowych.
- W myśl art. 9 KSH, dopuszczalne jest zastrzeżenie w umowie spółki, że zmiana tej umowy może być dokonana większością głosów. W szczególności większością głosów może być wówczas odsunięty od reprezentowania spółki jeden ze wspólników.
- Odmienny sposób regulacji prowadzenia spraw spółki
- W sp. j. nie można powierzyć pss osobom trzecim z wyłączeniem wspólników (art. 38 § 1 KSH). W s.c. nie ma takiego ograniczenia
- W s.c. w sprawach przekraczających zwykłe czynności spółki konieczna jest reprezentacja wszystkich wspólników. W sp.j. w tych sprawach każdy wspólnik może ją reprezentować jednoosobowo.

Spółka cywilna a spółka jawna

- W sp.j. istnieje możliwość sądowego pozbawienia wspólnika prawa do prowadzenia spraw spółki (art. 47 KSH) i jej reprezentowania (art. 30 § 2 KSH), podczas gdy w s.c. to nie jest możliwe.
- Wspólnik s.c. spółki cywilnej nie ma obowiązku wniesienia wkładu do spółki (art. 860 § 1 KC), a w sp.j. ma taki obowiązek.
- W sp.j. każdy wspólnik posiada udział kapitałowy w majątku spółki odpowiadający wartości rzeczywiście wniesionego wkładu (art. 50 § 1 KSH). W s.c. nie ma udziałów kapitałowych w majątku spółki.
- W s.c. obowiązuje wyraźny zakaz wyłączenia wspólnika od udziału w zysku (art. 867 § 1 KC). W spółce jawnej taki zakaz nie obowiązuje (art. 51 KSH).

Spółka cywilna a spółka jawna

- W sp.j. wspólnikowi przysługuje prawo do wypłacenia corocznie odsetek w wysokości 5% od jego udziału kapitałowego, nawet gdy spółka poniosła stratę (art. 53 KSH). W s.c. nie ma takiego prawa.
- Przepisy o spółce jawnej wprowadzają szczegółowe zasady chroniące przed podejmowaniem działalności sprzecznej z interesami spółki. Przepisy o s.c. nie zawierają takiej regulacji.
- W s.c. wspólnicy odpowiadają za zobowiązania spółki solidarnie i prymarnie (art. 864 KC), a w sp.j. odpowiadają za zobowiązania spółki solidarnie i subsydiarnie (art. 22 § 2 i art. 31 KSH).
- Wspólnik s.c. może z niej wystąpić, wypowiadając swój udział na trzy miesiące naprzód, na sześć miesięcy przed końcem roku obrotowego.

Spółka cywilna a spółka jawna

- Wypłata udziału w majątku wspólnika ustępującego z s.c. zależy w ostatecznym rachunku od jego udziału w zyskach (art. 875 § 3 KC). W sp.j. udział w zysku jest, co do zasady, bez znaczenia. Wypłata następuje według udziału kapitałowego, a ten zależy od wielkości wkładu, nie od udziału w zysku (art. 65 § 1 i 3, w zw. z 50 § 1 KSH).
- Wspólnik s.c. może wypowiedzieć z ważnych powodów umowę spółki zawartą na czas oznaczony (art. 869 § 2 KC), podczas gdy przepisy o sp.j. nie stwarzają takiej możliwości
- Regulacja sp.j. przewiduje możliwość wyłączenia wspólnika ze spółki przez sąd na wniosek pozostałych wspólników (art. 63 § 2 KC). W spółce cywilnej nie ma takiej możliwości.

Spółka cywilna a spółka jawna

- W przypadku śmierci wspólnika sp.j. jego spadkobierca może żądać przekształcenia tej spółki w spółkę komandytową i przyznania statusu komandytariusza (art. 583 § 1 KSH). Spadkobierca wspólnika spółki cywilnej nie może zgłosić takiego żądania.
- W sp.j. możliwe jest zawarcie umowy zbycia członkostwa połączonej z sukcesją uniwersalną praw i obowiązków (art. 10 KSH). W s.c.półce cywilnej możliwe jest przeniesienie członkostwa za zgodą wszystkich wspólników w połączeniu ze zmianą umowy spółki, ale nie następuje sukcesja uniwersalna praw i obowiązków, głównie ze względu na to, że nabywca nie nabywa obowiązków ciążących na zbywcy.

Spółka cywilna a spółka jawna

- W sp.j. wspólnik przystępujący do spółki odpowiada za zobowiązania istniejące przed jego przystąpieniem (art. 32 KSH), w s.c. nie odpowiada majątkiem osobistym za takie zobowiązania.
- S.c. nie ulega w zasadzie rozwiązaniu ani z powodu śmierci wspólnika, ani z powodu jego ustąpienia. Natomiast w sp.j. są to ustawowe przyczyny rozwiązania spółki (art. 58 pkt 4 i 5 KSH).
- Jeżeli w sp.j. składającej się z dwóch wspólników po stronie jednego z nich zaistnieje powód rozwiązania spółki, sąd może przyznać drugiemu wspólnikowi prawo do przejęcia majątku spółki (art. 66 KSH). W spółce cywilnej zawsze następuje podział majątku.
- Przepisy o s.c. nie przewidują trybu likwidacji spółki podczas gdy w przepisach o sp.j. przewidziano rozbudowany tryb likwidacji (art. 67–85 KSH).

Przepisy wspólne

	s.c.z.	S.g.	u.k.	u.c.u.
Cel współdziałania	+	-	+	+
Wkłady i ich rodzaje	+	+	-	+
Odpowiednie stosowanie przepisów	+	+	-	+
Prawa do wspólnego majątku	+	+	-	-
Zasady odpowiedzialności za zobowiązania	+	+	-	-
Prowadzenie spraw	+	+	-	-
Zasady reprezentowania	+	+	-	-
Podział zysku	+	+	-	-
Prawa spadkobierców	+	+	-	+
Reguły wystąpienia (wypowiedzenia)	+	+	+	+

Przepisy wspólne cd.

	s.c.z.	s.g.	u.k.	u.c.
Wypowiedzenie przez wierzyciela	+	+	-	+
Wyłączenie przez sąd	+	+	-	
Przyczyny rozwiązania	+	+/-	-	+/
Rozwiązanie przez sąd	+	+	-	+
Likwidacja	+	+	- r.	- l
Ochrona zaufania, zakaz konkurencji	-	+	+	-
Skutki upadłości	-	-	-	+
Prawo kontroli	-	-	+	+